

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania T.J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Sosnowcu
z udziałem zainteresowanego H.P.
o ustalenie właściwego ustawodawstwa, zaświadczenie A1,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 marca 2025 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 30 listopada 2023 r., sygn. akt III AUa 140/23,

odrzuca skargę kasacyjną.

[I.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 24 listopada 2022 r., XI U 1928/21, Sąd Okręgowy w Katowicach w pkt 1 zmienił decyzję z dnia 2 grudnia 2021 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Sosnowcu w ten sposób, że stwierdził, iż brak podstaw do wycofania zaświadczenia A1 potwierdzającego, że w okresie od 1 października 2018 r. do 30 września 2020 r. w stosunku do ubezpieczonego H.P. zastosowanie znajdowało ustawodawstwo polskie oraz ustalił, że ubezpieczony podlegał ustawodawstwu polskiemu w okresie od 1 października 2018 r. do 30 września 2020 r. jako pracownik delegowany przez płatnika składek T.J.; w pkt 2 orzekł o kosztach zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 30 listopada 2023 r., III AUa 140/23, po rozpoznaniu apelacji organu rentowego w pkt I. zmienił zaskarżony wyrok w pkt 1 i oddalił odwołanie oraz w pkt 2 i zasądził od T.J. na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; w pkt II. zasądził od T.J. na rzecz organu rentowego kwotę 240 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się postanowienia, którym je zasądzono, do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

W skardze kasacyjnej T.J. zaskarżyła powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego w całości oraz zarzuciła naruszenie art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE Nr L.04.166/1) [dalej w skrócie rozporządzenie 883/2004] oraz art. 14 ust. 2 rozporządzenia 987/2009 z 16 września 2009 r. ustanawiającego procedurę wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 (Dz. Urz. UE Nr L.09.284/1) w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Przyjęcie skargi do rozpoznania skarżąca uzasadniła oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej, ponieważ Sąd Apelacyjny wydał zaskarżony wyrok z oczywistym naruszeniem ugruntowanych w prawie i orzecznictwie zasad wykładni przepisów prawa, a to art. 12 ust. 1 rozporządzenia 883/2004 i art. 14 ust. 2 rozporządzenia 987/2009.

Mając na uwadze powyższe skarżąca wniosła o uchylenie i zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez wydanie orzeczenia zmieniającego zaskarżone decyzje organu rentowego i ustalenie braku podstaw do wycofania zaświadczenia A1 potwierdzającego zastosowanie „dla S.J. ustawodawstwa polskiego w okresie od 8 maja 2019 r. do 20 maja 2019 r., dla Ł.R. w okresie od 23 sierpnia 2019 r. do 2 września 2019 r. oraz dla A.H. w okresie od 5 marca 2019 r. do 18 kwietnia 2019 r.; ustalenie braku podstaw do wycofania zaświadczenia A1 potwierdzającego zastosowanie ustawodawstwa polskiego dla S.J. w okresie od 8 maja 2019 r. do 20 maja 2019 r., dla Ł.R. w okresie od 23 sierpnia 2019 r. do 2 września 2019 r. oraz dla A.H. w okresie od 5 marca 2019 r. do 18.04.2019 r.”; ewentualnie, w przypadku uznania, że nie zachodzą przesłanki z art. 398¹⁶ k.p.c. o uchylenie wyroku w całości

i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a ponadto o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm prawem przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi jako pozbawionej uzasadnionych podstaw i utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach oraz o orzeczenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz organu rentowego według norm przewidzianych prawem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda podlegała odrzuceniu z uwagi na obarczenie jej nieusuwalnym brakiem konstrukcyjnym.

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 pkt 1-3 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać: oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części (pkt 1); przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (pkt 2); wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany (pkt 3). Zgodnie z § 2 powołanego artykułu, oprócz wymagań przewidzianych w § 1, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Natomiast w § 3 powołanego artykułu wskazano, że skarga kasacyjna powinna ponadto czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a w sprawach o prawa majątkowe powinna zawierać również oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia. Do skargi kasacyjnej dołącza się także dwa jej odpisy przeznaczone do akt Sądu Najwyższego oraz dla Prokuratora Generalnego, chyba że sam wniósł skargę.

Stosownie do art. 398⁶ § 1 k.p.c., jeżeli skarga kasacyjna nie spełnia wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 lub 3 k.p.c., przewodniczący w sądzie drugiej instancji wzywa skarżącego do usunięcia braków w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia skargi. W art. 398⁶ § 2 k.p.c. wskazano zaś, że sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 k.p.c., nieopłaconą oraz

skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną. Zgodnie z § 3 przywołanego artykułu Sąd Najwyższy odrzuca skargę kasacyjną, która podlegała odrzuceniu przez sąd drugiej instancji, albo zwraca ją temu sądowi w celu usunięcia dostrzeżonych braków. W art. 398⁶ § 4 wskazano, że o odrzuceniu skargi kasacyjnej niespełniającej wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 sąd drugiej instancji albo Sąd Najwyższy zawiadamia właściwy organ samorządu zawodowego, do którego należy pełnomocnik.

Uwzględniając łącznie treść art. 398⁴ § 1 pkt 1-3 k.p.c. oraz art. 398⁶ § 1 i § 2 k.p.c. uznać należy, że elementy wymienione w art. 398⁴ § 1 pkt 1-3 k.p.c. mają dla skargi kasacyjnej charakter konstrukcyjny, zaś ich brak nie podlega uzupełnieniu. Powyższe wynika wprost z treści art. 398⁶ § 2 k.p.c., w którym ustawodawca przewidział sankcję w postaci odrzucenia skargi kasacyjnej niespełniającej wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 k.p.c.

Znajduje to potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym wskazuje się, że braki kasacji w zakresie przytoczenia podstaw kasacyjnych, ich uzasadnienia oraz wniosków o uchylenie lub zmianę wyroku w całości lub w części nie podlegają naprawieniu w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych pisma procesowego. Nie jest również dopuszczalna wykładnia zakresu zaskarżenia i jego kierunków, gdyż kasacja powinna być tak zredagowana, aby nie stwarzała żadnych wątpliwości interpretacyjnych (zob.m.in. postanowienie Sądu Najwyższego: z 16 października 1997 r., II CKN 404/97, OSNC 1998/4/59).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że bezwzględnie wymagane jest, ażeby zakres zaskarżenia i wniosków o uchylenie lub zmianę orzeczenia były ze sobą ściśle skorelowane; brak takiej korelacji skutkuje odrzuceniem skargi kasacyjnej (zob.m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 października 2007 r., V CSK 309/07, OSNC-ZD 2008/3/81; z 23 sierpnia 2012 r., III CSK 161/12, LEX nr 1222166; z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 64/13, LEX nr 1331309; z 24 kwietnia 2013 r., III CSK 77/13, LEX nr 1353212; z 24 sierpnia 2016 r., V CSK 112/16, LEX nr 2095811; z 21 kwietnia 2021 r., IV CSK 58/21, LEX nr 3229510; z 26 września 2022 r., I CSK 1563/22, LEX nr 3408226).

Jak wskazywał też w swym orzecznictwie Sąd Najwyższy, spełnienie powyższych wymagań nie może być uznane za nadmiernie skomplikowane lub

kłopotliwe zarówno ze względu na okoliczność, że wszystkie elementy konstrukcyjne, niepodlegające czynnościom zmierzającym do usunięcia braków, są klarownie wskazane w art. 398⁴ § 1 k.p.c., jak i obowiązujące w postępowaniu kasacyjnym obowiązkowe zastępstwo stron przez profesjonalnych pełnomocników, zasadniczo adwokatów lub radców prawnych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 czerwca 2020 r., III CSK 149/19, LEX nr 3161496).

Skarga kasacyjna skarżącej podlegała odrzuceniu ze względu na rozbieżność pomiędzy wskazanym przez skarżącą zakresem zaskarżenia, a wnioskiem o uchylenie tego wyroku. Skarżąca zaskarżyła bowiem w całości wyrok z dnia 30 listopada 2023 r., III AUa 140/23, w którym Sąd Apelacyjny podzielił zapatrywanie organu rentowego co do tego, że H.P. nie podlegał ustawodawstwu polskiemu we wskazanym okresie z tytułu zatrudnienia u płatnika składek T.J. Tymczasem wniosek o uchylenie i zmianę zaskarżonego orzeczenia dotyczy innych osób niż objęte treścią zaskarżonego orzeczenia.

Skarżąca wniosła bowiem o „wydanie orzeczenia zmieniającego zaskarżone decyzje organu rentowego i ustalenie braku podstaw do wycofania zaświadczenia A1 potwierdzającego zastosowanie dla S.J. ustawodawstwa polskiego w okresie od 8 maja 2019 r. do 20 maja 2019 r., dla Ł.R. w okresie od 23 sierpnia 2019 r. do 2 września 2019 r. oraz dla A.H. w okresie od 5 marca 2019 r. do 18 kwietnia 2019 r.; ustalenie braku podstaw do wycofania zaświadczenia A1 potwierdzającego zastosowanie ustawodawstwa polskiego dla S.J. w okresie od 8 maja 2019 r. do 20 maja 2019 r., dla Ł.R. w okresie od 23 sierpnia 2019 r. do 2 września 2019 r. oraz dla A.H. w okresie od 5 marca 2019 r. do 18 kwietnia 2019 r.”.

Tego rodzaju brak skargi kasacyjnej ma charakter nieusuwalny.

Stosownie do art. 398⁶ § 2 k.p.c. skarga kasacyjna skarżącej powinna zostać odrzucona w wyniku przeprowadzenia kontroli formalnej przez Sąd drugiej instancji.

Wobec nieodrżucenia skargi na wskazanym etapie, na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398⁶ § 2 i art. 398² § 1 k.p.c. orzeczono jak sentencji postanowienia.

[I.T.]

[a.]